

POSTANOWIENIE

Dnia 4 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jacek Sobczak

SSN Włodzimierz Wróbel

w sprawie **P. K.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 4 grudnia 2014 r.,

wniosku obrońcy skazanego

o wznowienie postępowania karnego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu
Apelacyjnego

z dnia 16 grudnia 2010 r.,

zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w L.

z dnia 9 sierpnia 2010 r.

postanowił:

1. oddalić wniosek;

**2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania o
wznowienie postępowania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w L. z dnia 9 sierpnia 2010 r. (... 78/10), zmienionym (w części dotyczącej kosztów obrony z urzędu) wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 16 grudnia 2010 r. (... 314/10), połączono P. K. kary grzywny i pozbawienia wolności orzeczone prawomocnymi wyrokami różnych sądów za pozostające w zbiegu realnym przestępstwa i wymierzono mu m.in. trzy kary łączne pozbawienia wolności w wymiarach 5 lat i 6 miesięcy (pkt IV wyroku łącznego), 3 lat

(pkt VI wyroku łącznego) i 4 lat (pkt VII wyroku łącznego). Wymierzoną w pkt VI karą łączną pozbawienia wolności połączono kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w P.: z dnia 24 kwietnia 2007 r., ...62/07, z dnia 18 października 2007 r., ... 289/07 i z dnia 17 stycznia 2008 r., ... 834/07. Z kolei pierwszy z powołanych wyżej wyroków wydany pod sygn. ... 62/07 obejmował skazane za:

1. ciąg przestępstw z art. 286 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., popełnionych w dniach 7 i 9 sierpnia 2006 r., na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w ilości 60 stawek dziennych w wysokości 10 zł każda,
2. przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 2 września 2006 r. (wartości przywłaszczonego mienia 400 zł), na karę roku pozbawienia wolności oraz grzywnę w ilości 50 stawek dziennych w wysokości 10 zł każda.

Wniosek o wznowienie prawomocnie zakończonego postępowania w sprawie o sygn. ... 78/10 Sądu Okręgowego w L., złożył – w oparciu o art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. – obrońca skazanego, wnosząc o uchylenie wyroków Sądu Apelacyjnego oraz Sądu Okręgowego w L. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Jako okoliczność uzasadniającą wznowienie postępowania obrońca wskazał fakt uchwalenia, a następnie ogłoszenia w Dzienniku Ustaw z dnia 25 października 2013 r., poz. 1247, ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, zgodnie z którą (art. 50 ust. 1), *„jeżeli według tej ustawy czyn objęty prawomocnym wyrokiem skazującym za przestępstwo na karę pozbawienia wolności stanowi wykroczenie, orzeczona kara podlegająca wykonaniu ulega zamianie na karę aresztu w wysokości równej górnej granicy ustawowego zagrożenia za ten czyn, a jeżeli ustawa nie przewiduje za ten czyn kary aresztu, na karę ograniczenia wolności lub grzywny, przyjmując jeden dzień pozbawienia wolności za równoważny grzywnie w kwocie 10 do 250 zł i nie przekraczając górnej granicy tego rodzaju kary przewidzianej za ten czyn”*.

Zdaniem autora wniosku, wejście w życie powołanego wyżej przepisu po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy stanowi nowy fakt nie znany sądowi

wydającemu wyrok łączny. Skutkuje to – jego zdaniem – koniecznością wznowienia postępowania, bowiem jedna z kar jednostkowych objęta, w ramach wyroku łącznego, karą łączną wymierzoną w pkt VI tego wyroku (kara roku pozbawienia wolności orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 kwietnia 2007 r., ...62/07, za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k., popełnione w dniu 2 września 2006 r.), z uwagi na wartość przywłaszczzonego mienia, powinna zostać objęta – na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r. – kontrawencjonalizacją.

W odpowiedzi na wniosek obrońcy prokurator Prokuratury Generalnej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Złożony przez obrońcę skazanego P. K. wniosek o wznowienie postępowania zakończony prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 16 grudnia 2010 r., sygn. akt ... 314/10, jest niezasadny.

Przed przystąpieniem do merytorycznego ustosunkowania się do argumentacji powołanej w jego uzasadnieniu na wstępie poczynić należy uwagę dotyczącą samego zakresu zaskarżenia. Z *petitum* wniosku wynika, że jego autor domaga się uchylenia w całości orzeczeń sądów obu instancji, a więc zarówno wskazanego wyżej wyroku Sądu Apelacyjnego, jak i utrzymanego nim w mocy, co do zasady (zmiana dotyczyła wyłącznie rozstrzygnięcia o kosztach obrony z urzędu), wyroku łącznego Sądu Okręgowego w L. z dnia 9 sierpnia 2010 r., sygn. akt ... 78/10. Przypomnieć w związku z tym trzeba, że to ostatnie orzeczenie rozstrzygało o połączeniu węzłem kary łącznej – w ramach wyroku łącznego – kar jednostkowych grzywny i pozbawienia wolności orzeczonych kilkunastoma prawomocnymi wyrokami, co w efekcie, wobec spełnienia w określonym zakresie warunków do orzeczenia kary łącznej, skutkowało wymierzeniem skazanemu P. K. trzech kar łącznych grzywny (pkt II, pkt III i pkt VI *in fine* wyroku) oraz trzech kar łącznych pozbawienia wolności (pkt IV, pkt VI *in principio* i VII wyroku). Z uwagi na podniesioną we wniosku okoliczność, która stanowi w ocenie obrońcy przesłankę *de novis* wyłącznie w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt VI wyroku, a to w związku ze skazaniem P. K. za czyn z art. 278 § 1 k.k. (wyrok Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 kwietnia 2007 r., ... 62/07) oczywiste jest, że uznanie twierdzenia skarżącego za trafne mogłoby skutkować wznowieniem – w oparciu o przepisy

rozdziału 56 Kodeksu postępowania karnego – postępowania i wzruszeniem prawomocnych wyroków jedynie w tej części, której dotyczy sygnalizowana okoliczność. Nie ma ona natomiast jakiegokolwiek znaczenia dla innych rozstrzygnięć objętych przedmiotowym wyrokiem, wobec czego nawet podzielenie stanowiska obrońcy i wznowienie postępowania nie mogłoby doprowadzić do uchylenia zapadłych w toku merytorycznego postępowania w przedmiocie wyroku łącznego orzeczeń w całości.

Rzecz w tym, że i ta – podniesiona we wniosku okoliczność – na wydanie postulowanego przez obrońcę rozstrzygnięcia, również w zakresie pkt VI wyroku Sądu Okręgowego w L., nie pozwala.

Rację przyznać należy prokuratorowi Prokuratury Generalnej, który w pisemnym stanowisku trafnie zauważył, że nowe fakty i dowody w rozumieniu art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. nie odnoszą się do norm prawnych lub do ich interpretacji. Ten ugruntowany w orzecznictwie pogląd (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1982 r., III KZ 172/82, OSNKW 1983, z. 7-8, poz. 63 z aprobowanymi uwagami M. Cieślaka i Z. Dody, Kier. Pal. 1984, nr 10, s. 151)), który zyskał pełną akceptację wśród komentatorów (zob. T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2008, s. 1140; P. Hofmański, E. Sadzik, K. Zgryzek: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2012, tom III, s. 380; J. Grajewski, L.K. Paprzycki, S. Steinborn: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2013, tom II, s. 378), zachował aktualność na gruncie obecnie obowiązujących regulacji.

Nie ulega także wątpliwości, na co również zasadnie zwrócił uwagę prokurator, że utrata mocy obowiązującej wyroku łącznego, będąca konsekwencją uchylenia lub zmiany choćby jednego z wyroków stanowiących podstawę tego wyroku łącznego, znajduje swoją autonomiczną podstawę w przepisie art. 575 § 2 k.p.k. Zmiana wyroku jednostkowego, o którym mowa w art. 575 § 2 k.p.k., w zakresie orzeczonej nim kary, wchodzącej w skład kary łącznej, może być wprawdzie również wynikiem kontrwencjonalizacji polegającej na zamianie kary orzeczonej za przestępstwo na karę przewidzianą za wykroczenie (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 kwietnia 2014 r., I KZP 3/14, OSNKW 2014, z. 6, poz. 44), takiej kontrwencjonalizacji dokonuje jednak wyłącznie sąd pierwszej instancji,

który wydał prawomocny wyrok skazujący za przestępstwo na karę pozbawienia wolności w sytuacji, gdy czyn objęty tym wyrokiem stał się według ustawy z dnia 27 września 2013 r. wykroczeniem. Kompetencja taka nie przysługuje natomiast sądowi orzekającemu w przedmiocie wyroku łącznego nawet, jeżeli wymierzona w ramach tego wyroku kara łączna obejmuje skazanie za czyn, co do którego ma zastosowanie kotrawencjonalizacja.

W tym stanie rzeczy jakiegokolwiek znaczenia dla rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o wznowienie nie może mieć zarówno wydane – na podstawie art. 13 § 1 k.k.w. – postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt ... 1158/13, jak i utrzymujące je w mocy postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 13 stycznia 2014 r., sygn. akt ... 28/14.

Kwestia istnienia przesłanek do zastosowania w tym konkretnym wypadku art. 50 ust. 1 powoływanej wielokrotnie ustawy jest natomiast osobnym zagadnieniem. Problematyka ta pozostaje wszelako poza zakresem niniejszego postępowania, które dotyczy wyłącznie rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania w sprawie o wydanie wyroku łącznego. W związku z tym, już tylko na marginesie zauważyć należy, że zmiana, o której mowa w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 27 września 2013 r., jest uzależniona od spełnienia wszystkich określonych w tym przepisie warunków. Kontrawencjonalizację stosuje się więc wyłącznie do kar podlegających wykonaniu, co w przypadku skazanego P. K., wobec kolejności wprowadzonych do wykonania kar łącznych pozbawienia wolności objętych wyrokiem łącznym, uniemożliwia skorzystanie z regulacji art. 50 ust. 1 ustawy (kara łączna 3 lat pozbawienia wolności wymierzona w pkt VI wyroku łącznego i obejmująca karę jednostkową pozbawienia wolności orzeczoną przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie ... 62/07 za czyn z art. 278 § 1 k.k. została wykonana w okresie od dnia 29 października 2010 r. do dnia 29 października 2013 r. - zob. obliczenie kary dokonane przez Zakład Karny w C. – k. 319 oraz zawiadomienie o zwolnieniu ze sprawy Aresztu Śledczego w K. – k. 385). Kwestia zmiany kolejności kar to z kolei prerogatywa sędziego penitencjarnego (art. 80 § 2 k.k.w.), zaś decyzje tego sędziego (także w przypadku nieuwzględnienia wniosku o zmianę kolejności wykonania kar), w wypadku ich niezgodności z prawem podlegają kontroli sądu penitencjarnego w razie złożenia przez skazanego skargi, o której

mowa w art. 7 § 1 k.k.w. (zob. K. Postulski: Komentarz do art. 80 Kodeksu karnego wykonawczego, LEX/el. 2012).

Brak w niniejszej sprawie przesłanek wznowienia postępowania określonych w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., implikował oddalenie wniosku obrońcy.

Zwalniając skazanego od kosztów sądowych postępowania wznowieniowego kierowano się treścią art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 639 k.p.k., uwzględniając okoliczności, które skutkowały przyznaniem mu w tym postępowaniu obrońcy z urzędu oraz zwolnieniem od opłaty od wniosku o wznowienie.